

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ПОГОДЖЕНО»

Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління

_____ В. П. Клочан

« ___ » _____ 2018 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Д. В. Бабенко

« ___ » _____ 2018 р.

Декан обліково-фінансового
факультету

_____ О. М. Вишневська

« ___ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з вибіркової дисципліни «**Фінансова безпека**»

(шифр за ОПІ – ВМПП 15)

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (І курс)

на 2018-2019 навчальний рік

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітній ступінь «Магістр»

Кваліфікація магістр з обліку і оподаткування

Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування

Курс – І

Семестр – II

Всього годин – 90 год./3,0 кред.

з них:

лекцій – 16 год./0,53 кред.

практичних – 34 год./1,13 кред.

самостійна робота – 40 год./1,33 кред.

Залік у II семестрі

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Облік і оподаткування», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 27.03.2018 р. (протокол №7).

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету

Протокол № ____ від «____» _____ 2018 р.

Завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
д-р екон. наук, професор

Н. М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № __ від «__» _____ 2018 р.

Голова науково-методичної комісії,
канд. екон. наук, доцент

Ю. Ю. Чебан

1. АНОТАЦІЯ

У сучасних умовах розвитку суспільства особливу роль відіграє система безпеки держави, а саме – фінансової, як базової економічної безпеки країни в цілому. Це зумовлено посиленням фінансової глобалізації, послабленням державного контролю за розвитком грошово-кредитних відносин, лібералізацією зовнішньоекономічних зв'язків, особливо підвищенням значення валютних відносин та зростанням міжнародної мобільності капіталу і посиленням впливу валютної сфери на процеси, що відбуваються в сучасному секторі економіки.

Основною метою фінансової безпеки держави є постійне підтримання такого стану фінансово-кредитної сфери, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю цієї сфери забезпечувати ефективне функціонування економіки сфери країни та її економічне зростання.

ABSTRACT

In modern conditions of development of society plays a special role in the security of the state, namely, financial as the basic economic security of the country as a whole. This is due to increased financial globalization, the weakening of state control over the development of monetary relations, liberalization of foreign economic relations, especially increasing importance of exchange relations and the increasing international mobility of capital and the growing influence of the monetary sphere on the processes taking place in the modern sector of the economy.

The main purpose of financial security of the state is the constant maintenance of such a state of financial and credit sphere, which is characterized by balance, resistance to internal and external negative influences, the ability of this sector to ensure the effective functioning of the economy of the country and its economic growth.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітній ступінь «Магістр»

Нормативна / вибіркова – вибіркова

Семестр – II

Кількість кредитів ECTS – 3,0

Кількість модулів – 1,0

Кількість змістових модулів – 1

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 16 год.

практичні заняття – 34 год.

самостійна робота – 40 год.

Форми підсумкового контрольного заходу – залік у II семестрі

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: досконале опанування майбутніми фахівцями науково-методичних знань та аналітико-розрахункових і управлінських навичок в сфері забезпечення фінансової безпеки, її ролі та значення у економіці держави, досвіду забезпечення економічної та фінансової безпеки держави.

Завданнями дисципліни є вивчення основ національної, економічної, фінансової безпеки держави, сутності податкової безпеки, основ валютної та бюджетної безпеки, державного боргу та рівнів безпеки, інвестицій як джерела фінансової безпеки, фінансової безпеки банківської системи та фондового ринку, державних органів боротьби з фінансовими злочинами, зарубіжного досвіду забезпечення фінансової безпеки держави.

Об'єктом дисципліни є фінансова система та процеси, що відбивають різні аспекти фінансової безпеки України.

Предметом дисципліни є сукупність форм та методів виявлення та попередження загроз фінансовій діяльності фінансових установ країни, формування системи їх фінансової безпеки, моніторингу та оцінки її стану, заходів підтримання фінансової безпеки на рівні, що забезпечує фінансову стійкість та незалежність фінансових установ у процесі їх діяльності та України в цілому.

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- понятійний та категорійний апарат фінансової безпеки України;
- економічну сутність та основні елементи системи фінансової безпеки України;
- теоретичні аспекти фінансової безпеки України;
- основні підходи до впровадження та застосування принципів забезпечення фінансової безпеки України;
- критерії оцінки ефективності та дієвості засобів фінансової безпеки України;
- технологію розробки та прийняття рішень з фінансової безпеки України.
- внутрішні та зовнішні загрози фінансової безпеки;
- сутність складових фінансової безпеки в системі національної безпеки держави;
- індикатори стану фінансової безпеки;
- методологічні засади оцінки рівня фінансової безпеки;

- напрями вдосконалення та підвищення фінансової безпеки;
- загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків.

вміти:

- оперувати понятійним (термінологічним) апаратом фінансової безпеки України;
- вибирати найдоцільніші методи зміцнення фінансової безпеки України;
- визначати особливості діяльності органів державного управління щодо забезпечення фінансової безпеки України;
- розраховувати індикатори складових фінансової безпеки;
- виокремлювати ризики та загрози складових фінансової безпеки держави;
- визначати напрями вдосконалення та підвищення складових фінансової безпеки;
- аналізувати інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг;
- досліджувати сучасний стан банківської системи України у контексті її фінансової безпеки.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Гроші і кредит	Страхування	Мікроекономіка	Макроекономіка
Фінансова інфраструктура	ФІНАНSOVA БЕЗПЕКА		Фінанси
Податкова система	Бюджетна система України	Економічна безпека	Міжнародні фінансові організації

5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА»

для здобувачів вищої освіти обліково-фінансового факультету
(1-го курсу освітнього ступеня «Магістр») за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Фінансова безпека	Тема 1. Національна безпека України
	Тема 2. Економічна безпека України та її місце в економіці
	Тема 3. Фінансова безпека в системі національної безпеки держави
	Тема 4. Основи податкової безпеки України
	Тема 5. Валютна безпека України
	Тема 6. Бюджетна безпека: питання теорії і практики
	Тема 7. Державний борг: рівні безпеки
	Тема 8. Інвестиції, як джерело фінансової безпеки
	Тема 9. Фінансова безпека банківської системи
	Тема 10. Фінансова безпека фондового ринку
	Тема 11. Державні органи боротьби з фінансовими злочинами
	Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення фінансової безпеки держави

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА»

У відповідності до робочого навчального плану освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» курс дисципліни «Фінансова безпека» вивчається здобувачами вищої освіти протягом II семестру (I курс). Курс складається із 90 годин / 3,0 кред., у т. ч. теоретичний курс (лекції) – 16 год. / 0,53 кред., практичні заняття – 34 год. / 1,13 кред., самостійна робота – 40 год. / 1,33 кред.

Структурно-логічна схема дисципліни за змістовими модулями передбачає:

1. Лекції. Теми лекцій передують практичним заняттям.
2. Практичні заняття. Коротке викладення теми та мети заняття, вивчення основних методів та показників, їх самостійне опрацювання.
3. Опитування на практичних заняттях з попередньої теми, виконання контрольних робіт, тестування.
4. Відпрацювання пропущених занять, здача змістових модулів, проведення консультацій згідно плану самостійної роботи. Пропущені лекції мають бути відпрацьовані в усній формі, практичні заняття – шляхом виконання індивідуального завдання або співбесіди.
5. По завершенні курсу передбачено складання заліку у II семестрі.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН І КРЕДИТІВ

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	16 / 0,53	16
Практичні	34 / 1,13	34
Самостійна робота	40 / 1,33	–
Разом по курсу	90 / 3,00	50

З дисципліни «Фінансова безпека» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом виконання контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи.

6.2. СКЛАД, ОБСЯГ І ТЕРМІНИ ВИКОНАННЯ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Модулі курсу			Найменування теми	Розподіл часу			Термін виконання, тиждень	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		ЛЗ	ПЗ	СР		
Фінансова безпека	3,0	60-100	№ 1. Національна безпека України	-	-	4		
			№ 2. Економічна безпека України та її місце в економіці	-	-	4		
			№ 3. Фінансова безпека в системі національної безпеки держави	2	4	4	1,2	1,2
			№ 4. Основи податкової безпеки України	2	4	4	3,4	3,4
			№ 5. Валютна безпека України	2	4	4	5,6	5,6
			№ 6. Бюджетна безпека: питання теорії і практики	2	4	4	7,8	7,8
			№ 7. Державний борг: рівні безпеки	2	4	2	9,10	9,10
			№ 8. Інвестиції, як джерело фінансової безпеки	2	4	2	11,12	11,12
			№ 9. Фінансова безпека банківської системи	2	4	2	13,14	13,14
			№ 10. Фінансова безпека фондового ринку	2	4	2	15,16	15,16
			№ 11. Державні органи боротьби з фінансовими злочинами	-	-	4		
			Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення фінансової безпеки держави	-	-	4		
Всього	3,0	60-100		16	34	40		

6.3. ПЕРЕЛІК ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

Модуль 1. Фінансова безпека – 16 годин

Тема 3 – 2 години

Фінансова безпека в системі національної безпеки держави

Сутність фінансової безпеки в системі національної безпеки держави. Фінансова безпека держави, регіону, підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози фінансової безпеки. Індикатори фінансової безпеки. Методологічні засади оцінки рівня фінансової безпеки. Напрями вдосконалення та підвищення фінансової безпеки.

Тема 4 – 2 години

Основи податкової безпеки України

Сутність податкової безпеки в системі національної безпеки держави. Податкова безпека держави, регіону, підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози податкової безпеки. Індикатори податкової безпеки. Напрями вдосконалення та підвищення податкової безпеки.

Тема 5 – 2 години

Валютна безпека України

Сутність валютної безпеки в системі національної безпеки держави. Валютна безпека держави, регіону, підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози валютної безпеки. Індикатори валютної безпеки. Напрями вдосконалення та підвищення валютної безпеки.

Тема 6 – 2 години

Бюджетна безпека: питання теорії і практики

Сутність бюджетної безпеки в системі національної безпеки держави. Бюджетна безпека держави, регіону, підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози бюджетної безпеки. Індикатори бюджетної безпеки. Напрями вдосконалення та підвищення бюджетної безпеки.

Тема 7 – 2 години

Державний борг: рівні безпеки

Боргова складова фінансової безпеки держави. Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам та фінансовій безпеці держави (приклад України). Критерії та

індикатори оцінки боргової безпеки держави. Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави.

Тема 8 – 2 години

Інвестиції, як джерело фінансової безпеки

Інвестиційна безпека у структурі економічної безпеки держави. Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави. Ринковий та державний механізм у системі забезпечення інвестиційної безпеки держави.

Тема 9 – 2 години

Фінансова безпека банківської системи

Вимір фінансової безпеки банківської системи. Загрози фінансовій безпеці комерційних банків. Індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності. Сучасний стан банківської системи України у контексті її фінансової безпеки. Механізм забезпечення банківської безпеки в Україні.

Тема 10 – 2 години

Фінансова безпека фондового ринку

Вимір фінансової безпеки фондового ринку. Загрози фінансовій безпеці фондового ринку. Індикатори оцінки фінансової безпеки фондового ринку. Сучасний стан фондового ринку України у контексті її фінансової безпеки. Механізм забезпечення фінансової безпеки фондового ринку.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

МОДУЛЬ 1. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА – 16 ГОДИН

ПЛАН ЛК № 1. Тема 3. Фінансова безпека в системі національної безпеки держави (*Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.*)

1. Теоретичні основи фінансової безпеки в системі економічної безпеки.
2. Загрози фінансової безпеки.
3. Методологічні засади оцінки рівня фінансової безпеки.

4. Індикатори фінансової безпеки.

ПЛАН ЛК № 2. Тема 4. Основи податкової безпеки України (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.).

1. Поняття податкової безпеки.
2. Податкова безпека платників податків.
3. Податкова безпека регіону.
4. Податкова безпека держави.

ПЛАН ЛК № 3. Тема 5. Валютна безпека України (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Поняття валютної безпеки.
2. Загрози валютній безпеці держави.
3. Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть, загрози, критерії та індикатори оцінки.
4. Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.

ПЛАН ЛК № 4. Тема 6. Бюджетна безпека: питання теорії і практики (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Поняття бюджетної безпеки держави.
2. Критерії та індикатори оцінки бюджетної безпеки держави.
3. Загрози бюджетній безпеці держави.
4. Бюджетний дефіцит і його вплив на бюджетну безпеку держави.
5. Стратегія і механізм забезпечення бюджетної безпеки держави.

ПЛАН ЛК № 5. Тема 7. Державний борг: рівні безпеки (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Боргова складова фінансової безпеки держави.
2. Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам та фінансовій безпеці держави (приклад України).
3. Критерії та індикатори оцінки боргової безпеки держави.
4. Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави

ПЛАН ЛК № 6. Тема 8. Інвестиції, як джерело фінансової безпеки (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Інвестиційна безпека у структурі економічної безпеки держави.

2. Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків.
3. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави.
4. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави.

ПЛАН ЛК № 7. Тема № 9. Фінансова безпека банківської системи (*Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.*)

1. Економічна сутність фінансової безпеки банківської системи та ключові характеристики фінансової безпеки банку.
2. Індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності.
3. Механізм забезпечення банківської безпеки в Україні.

ПЛАН ЛК № 8. Тема № 10. Фінансова безпека фондового ринку (*Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.*)

1. Економічна сутність фондового ринку.
2. Функції та принципи функціонування фондового ринку.
3. Вплив фондового ринку на соціально- економічну стабілізацію.
4. Безпека небанківського фінансового сектору та її оцінка.

6.4. ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Фінансова безпека – 34 годин

ПЛАН ПЗ № 1-2. Тема 3. Фінансова безпека в системі національної безпеки держави (4 год.)

- 1) усне опитування (1-2 бали);**
- 2) задачі (2 бали).**

Питання для опитування :

1. Поняття фінансової безпеки.
2. Фінансова безпека в системі економічної безпеки.
3. Структура фінансової безпеки.
4. Індикатори стану фінансової безпеки.

Тести: тема № 3 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 3-4. Тема 4: Основи податкової безпеки України (4 год.).

- 1) усне опитування (1-2 бали);**
- 2) задачі (2 бали).**

Питання для опитування :

1. Поняття податкової безпеки.
2. Податкова безпека платників податків.
3. Податкова безпека регіону.
4. Податкова безпека держави.

Тести: тема № 4 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 5-6. Тема 5: Валютна безпека України (4 год.).

1) усне опитування (1-2 бали);

2) задачі (2 бали).

Питання для опитування :

1. Поняття валютної безпеки.
2. Загрози валютній безпеці держави.
3. Валютна безпека як складова фінансової безпеки: критерії та індикатори оцінки.
4. Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення..

Тести: тема № 5 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 7-8. Тема 6: Бюджетна безпека: питання теорії і практики (4 год.).

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (5 балів).

3) задачі (2 бали).

Питання для опитування:

1. Поняття бюджетної безпеки держави
2. Критерії та індикатори оцінки бюджетної безпеки держави
3. Загрози бюджетній безпеці держави
4. Бюджетний дефіцит і його вплив на бюджетну безпеку держави
5. Стратегія і механізм забезпечення бюджетної безпеки держави

Тести: тема № 6 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 9-10. Тема 7. Державний борг: рівні безпеки (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) задачі (2 бали).

Питання для опитування:

1. Боргова складова фінансової безпеки держави.

2. Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам та фінансовій безпеці держави (приклад України).
3. Критерії та індикатори оцінки боргової безпеки держави.
4. Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави

Тести: тема № 7 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 11-12. Тема 8. Інвестиції, як джерело фінансової безпеки (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) задачі (2 бали).

Питання для опитування:

1. Інвестиційна безпека у структурі економічної безпеки держави.
2. Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків.
3. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави.
4. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави.

Тести: тема № 8 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 13-14. Тема 9. Фінансова безпека банківської системи (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) задачі (2 бали).

Питання для опитування:

1. Вимір фінансової безпеки банківської системи.
2. Загрози фінансовій безпеці комерційних банків.
3. Індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності.
4. Сучасний стан банківської системи України у контексті її фінансової безпеки.
5. Механізм забезпечення банківської безпеки в Україні

Тести: тема № 9 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 15-16. Тема 10. Фінансова безпека фондового ринку (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (5 балів).

3) задачі (2 бали).

Питання для опитування :

1. Поняття фінансової безпеки фондового ринку.
2. Критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки фондового ринку.
3. Загрози фінансової безпеки фондового ринку.
4. Стратегія і механізм забезпечення фінансової безпеки фондового ринку.

Тести: тема № 10 MOODLE

ПЛАН ПЗ № 17. Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення фінансової безпеки держави (2 год.)

- 1) усне опитування (1-2 бали);**
- 2) задачі (2 бали);**
- 3) контрольна робота (7-19 балів).**

Питання для опитування :

1. Економічна сутність фінансової безпеки: зарубіжний досвід.
2. Критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки в зарубіжних країнах.

Тести: тема № 12 MOODLE.

Заняття на базі філій кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Основи податкової безпеки України. – 2 год.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Фінансова безпека» на всіх заняттях супроводжуються презентаціями.

Матеріальне-технічне забезпечення дисципліни

1. Використання автоматизованої програми «Фінансист».
2. Застосування елементів дистанційного навчання.

6.5. ТЕМИ, ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Модуль 1. Фінансова безпека – 40 годин

Тема 1. Національна безпека України – 4 год.

1. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки України.

2. Структура національної безпеки держави та місце у ній економічної безпеки. Взаємозв'язок між різними складовими економічної безпеки та їх взаємну залежність.
3. Державна політика забезпечення національної безпеки України.

Тема 2. Економічна безпека України та її місце в економіці – 4 год.

1. Рівні економічної безпеки.
2. Економічна безпека особи.
3. Економічна безпека: поняття, сутність та елементи.
4. Концепція національної безпеки України.
5. Особливості економічної безпеки України, пов'язані зі станом економічного розвитку держави.

Тема 3. Фінансова безпека в системі національної безпеки держави – 4 год.

1. Основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки України.
2. Роль суб'єктів фінансової безпеки держави.
3. Стратегія фінансової безпеки держави.
4. Основні напрямки забезпечення фінансової безпеки України.
5. Пріоритетні національні інтереси в області фінансової безпеки держави.
6. Основні загрози фінансовій безпеці держави.
7. Формування методології аналізу фінансової безпеки України.

Тема 4. Основи податкової безпеки України – 4 год.

1. Поняття податкової безпеки.
2. Податкова безпека платників податків.
3. Податкова безпека держави.

Тема 5. Валютна безпека України – 4 год.

1. Валютна безпека як стан курсоутворення, який створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту.
2. Граничні значення індикаторів як кількісні величини, порушення яких викликає загрозливі процеси в економіці.
3. Вплив інфляції на фінансову безпеку держави.

Тема 6. Бюджетна безпека: питання теорії і практики – 4 год.

1. Характеристики бюджетної безпеки.
2. Значення бюджетної безпеки для економіки держави.
3. Основні проблеми бюджетної системи України.
4. Бюджетна безпека як стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків

державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів.

Тема 7. Державний борг: рівні безпеки – 2 год.

1. Боргова безпека як рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування й ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень.
2. Характеристики боргової безпеки держави.
3. Вплив зовнішніх боргів на фінансову безпеку держави.

Тема 8. Інвестиції, як джерело фінансової безпеки – 2 год.

1. Інвестиційна безпека як рівень національних та іноземних інвестицій, який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку.
2. Сутність інвестиційної безпеки держави.
3. Граничні значення індикаторів як кількісні величини, порушення яких викликає загрозливі процеси в економіці.

Тема 9. Фінансова безпека банківської системи – 2 год.

1. Вплив банківського сектору на фінансову безпеку держави.
2. Показники оцінки різних сфер діяльності банківської системи.
3. Рівень капіталізації банківської системи, залежність реформування економіки країни від отримання іноземних кредитів.
4. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України.

Тема 10. Фінансова безпека фондового ринку – 2 год.

1. Оцінка безпеки національного фондового та страхового ринків.
2. Характеристика безпеки національного фондового та страхового ринків України, основні форми її реалізації.
3. Ключові проблеми безпеки національного фондового та страхового ринків України.
4. Система безпеки національного фондового ринку.
5. Концепція безпеки страхового ринку України.

Тема 11. Державні органи боротьби з фінансовими злочинами – 4 год.

1. Основні напрями діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення фінансової безпеки.
2. Правоохоронні органи у системі державної влади в Україні та їх участь у протидії економічним злочинам (МВС, СБУ, Митний комітет, податкова міліція).

3. Загальні положення діяльності підрозділів МВС для забезпечення фінансової безпеки.

Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави – 4 год.

1. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави у США.
2. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави у Румунії.
3. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави у Польщі.
4. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави у Болгарії.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- 1) Підготовка і друкування наукової статті (обсягом 0,375 друк. арк.);
- 2) Підготовка і друкування тез (обсягом 0,125 друк. арк.);

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№ з/п	Завдання самостійної роботи	Кількість					
		год.	заходів	балів за 1 захід		всього балів	
				min	max	min	max
1	Обов'язкова самостійна робота:						
	– тестування в MOODLE;	X	2	5	5	10	10
	– опрацювання питань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання;	40	12	1	2	12	24
	– доповідь (виступ з підготовкою презентації);	X	2	2	3	4	6
	Всього:	40	16	X	X	26	40
2	Індивідуальна робота:						
	– наукова стаття (0,375 друк. арк.)	X	1	0	3	0	3
	– тези доповіді (0,125 друк. арк.)	X	1	0	2	0	2
	Всього:	X	2	0	5	0	5
Усього за самостійну роботу		40	18	X	X	26	45

6.6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.6.1. Питання для поточного контролю знань

1. Безкомпромісна боротьба між носіями конфронтуючих інтересів.
2. Безпека страхового ринку як рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування.
3. Безпека фондового ринку як оптимальний обсяг капіталізації ринку (з огляду на представлені на ньому цінні папери, їх структуру та рівень ліквідності).
4. Боргова безпека як рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування й ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень.
5. Бюджетна безпека як стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів.
6. Валютна безпека як стан курсоутворення, який створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту.
7. Виробнича безпека як рівень розвитку промислового комплексу країни, що здатний забезпечити зростання економіки та розширене її відтворення.
8. Внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці країни.
9. Вплив банківського сектору на фінансову безпеку держави.
10. Вплив зовнішніх боргів на фінансову безпеку держави.
11. Вплив інфляції на фінансову безпеку держави.
12. Вплив інфляції на фінансову безпеку держави.
13. Граничні значення індикаторів як кількісні величини, порушення яких викликає загрозливі процеси в економіці.
14. Грошово-кредитна безпека як стан грошово-кредитної системи, який характеризується стабільністю грошової одиниці, доступністю кредитних ресурсів та таким рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів населення.
15. Демографічна безпека як стан захищеності держави, суспільства та ринку праці від демографічних загроз.
16. Діагностика кризового стану підприємства.
17. Економічна безпека як стан національної економіки.

18. Енергетична безпека як стан економіки, який забезпечує захищеність національних інтересів у енергетичній сфері від наявних і потенційних загроз внутрішнього та зовнішнього характеру.

19. Загрози економічній безпеці України як сукупність наявних та потенційно можливих явищ і чинників.

20. Закони економічного розвитку.

21. Заходи підвищення боргової безпеки.

22. Значення бюджетної безпеки для економіки держави.

23. Значення грошово-кредитної політики для забезпечення фінансової безпеки держави.

24. Зовнішньоекономічна безпека як стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам.

25. Інвестиційна безпека як рівень національних та іноземних інвестицій, який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку.

26. Індикатори економічної безпеки як реальні статистичні показники розвитку економіки країни.

27. Критерії економічної безпеки як реальні статистичні показники.

28. Макроекономічна безпека як стан економіки, при якому досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій.

29. Методики оцінювання рівня фінансової безпеки країни.

30. Методики розрахунку рівня економічної безпеки України.

31. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави.

32. Науково-технологічна безпека як стан науково-технологічного та виробничого потенціалу держави, який дає змогу забезпечити належне функціонування національної економіки, достатнє для досягнення та підтримки конкурентоздатності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалежності за рахунок власних інтелектуальних і технологічних ресурсів.

33. Нормативно-правове забезпечення фінансової діяльності промислового підприємства в Україні.

34. Об'єкти фінансової безпеки держави.

35. Однобічні поступки носіям конфронтуючих інтересів.

36. Оптимальні значення індикаторів як інтервал величин, у межах яких створюються найбільш сприятливі умови для відтворюваних процесів в економіці.

37. Основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки України.

38. Основні загрози інвестиційній безпеці держави.
39. Основні загрози фінансовій безпеці держави.
40. Основні напрямки забезпечення фінансової безпеки України.
41. Основні показники оцінки фінансової безпеки держави.
42. Основні проблеми бюджетної системи України.
43. Погрози економічним інтересам.
44. Податкова політика України, її взаємозв'язок з фінансовою безпекою підприємства.
45. Показники і індикатори фінансової безпеки України.
46. Порогові значення індикаторів як кількісні величини, порушення яких викликає несприятливі тенденції в економіці.
47. Принципи економічного розвитку.
48. Пріоритетні національні інтереси в області фінансової безпеки держави.
49. Продовольча безпека як рівень продовольчого забезпечення населення, який гарантує соціально-економічну та політичну стабільність у суспільстві.
50. Роль суб'єктів фінансової безпеки держави.
51. Світовий рейтинг України з питань фінансової безпеки.
52. Складові економічної безпеки: макроекономічна, фінансова, зовнішньоекономічна, інвестиційна, науково-технологічна, енергетична, виробнича, демографічна, соціальна, продовольча безпека.
53. Соціальна безпека як стан розвитку держави, при якому держава здатна забезпечити гідний і якісний рівень життя населення незалежно від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз.
54. Соціальний аспект фінансової безпеки держави.
55. Стратегія фінансової безпеки держави.
56. Сутність валютної безпеки держави.
57. Сутність інвестиційної безпеки держави.
58. Сутність та визначення фінансової безпеки держави.
59. Умови взаємодії інтересів і погроз.
60. Умови економічного розвитку.
61. Фінансова безпека як стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків.
62. Формування балансу конфронтуючих інтересів.
63. Формування методології аналізу фінансової безпеки України.
64. Характеристики боргової безпеки держави.
65. Характеристики бюджетної безпеки.

- 66. Цілі економічного розвитку.
- 67. Шляхи забезпечення соціальної та фінансової безпеки людини в суспільстві.
- 68. Шляхи забезпечення стійкого фінансового розвитку держави.

6.6.2. Питання для підсумкового контролю знань (до заліку)

- 1. Боргова складова фінансової безпеки держави.
- 2. Боргова стратегія та механізм забезпечення боргової безпеки держави.
- 3. Бюджетна безпека держави, регіону, підприємства.
- 4. Бюджетний дефіцит і його вплив на бюджетну безпеку держави.
- 5. Валютна безпека держави, регіону, підприємства.
- 6. Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть, загрози, критерії та індикатори оцінки.
- 7. Взаємозв'язок між різними складовими економічної безпеки та їх взаємну залежність.
- 8. Вимір фінансової безпеки банківської системи.
- 9. Внутрішні та зовнішні загрози бюджетної безпеки.
- 10. Внутрішні та зовнішні загрози валютної безпеки.
- 11. Внутрішні та зовнішні загрози податкової безпеки.
- 12. Внутрішні та зовнішні загрози фінансової безпеки.
- 13. Державна політика забезпечення національної безпеки України.
- 14. Динаміка стану валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.
- 15. Економічна безпека особи.
- 16. Економічна безпека: поняття, сутність та елементи.
- 17. Економічна сутність бюджетної безпеки в системі національної безпеки держави.
- 18. Економічна сутність валютної безпеки в системі національної безпеки держави.
- 19. Економічна сутність податкової безпеки в системі національної безпеки держави.
- 20. Економічна сутність фінансової безпеки в системі національної безпеки держави.
- 21. Загрози бюджетній безпеці держави.
- 22. Загрози валютній безпеці держави.

23. Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків.
24. Загрози фінансовій безпеці комерційних банків.
25. Загрози фінансової безпеки банківської системи.
26. Загрози фінансової безпеки фондового ринку.
27. Загрози фінансової безпеки.
28. Інвестиційна безпека у структурі економічної безпеки держави.
29. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави.
30. Індикатори бюджетної безпеки.
31. Індикатори валютної безпеки.
32. Індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності.
33. Індикатори податкової безпеки.
34. Індикатори стану фінансової безпеки.
35. Концепція національної безпеки України.
36. Критерії та індикатори оцінки боргової безпеки держави.
37. Критерії та індикатори оцінки бюджетної безпеки держави.
38. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави.
39. Критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки фондового ринку.
40. Критерії та індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи.
41. Методологічні засади оцінки рівня фінансової безпеки.
42. Механізм забезпечення банківської безпеки в Україні
43. Напрями вдосконалення та підвищення бюджетної безпеки.
44. Напрями вдосконалення та підвищення валютної безпеки.
45. Напрями вдосконалення та підвищення податкової безпеки.
46. Напрями вдосконалення та підвищення фінансової безпеки.
47. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки України.
48. Особливості економічної безпеки України, пов'язані зі станом економічного розвитку держави.
49. Податкова безпека держави, регіону, підприємства.
50. Податкова безпека держави.
51. Податкова безпека платників податків.

52. Податкова безпека регіону.
53. Поняття боргової безпеки держави.
54. Поняття бюджетної безпеки держави.
55. Поняття валютної безпеки.
56. Поняття інвестиційної безпеки держави.
57. Поняття податкової безпеки.
58. Ризики та загрози боргової складової національним економічним інтересам та фінансовій безпеці держави.
59. Рівні економічної безпеки.
60. Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.
61. Стратегія і механізм забезпечення бюджетної безпеки держави
62. Стратегія і механізм забезпечення валютної безпеки держави.
63. Стратегія і механізм забезпечення інвестиційної безпеки держави.
64. Стратегія і механізм забезпечення фінансової безпеки банківської системи.
65. Стратегія і механізм забезпечення фінансової безпеки фондового ринку.
66. Структура національної безпеки держави та місце у ній економічної безпеки.
67. Сутність валютної безпеки в системі національної безпеки держави.
68. Сучасний стан банківської системи України у контексті її фінансової безпеки.
69. Теоретичні основи фінансової безпеки в системі економічної безпеки.
70. Фінансова безпека держави, регіону, підприємства.

6.7.РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА З ДИСЦИПЛІНИ ТА СХЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ моду-ля	Кількість годин		Форма контролю	Кіль-кість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	16	34	Аудиторна робота:					
			– усне опитування;	9	1	2	9	18
			– розв’язання задач;	9	2	2	18	18
			– контрольна робота;	1	7	19	7	19
			Самостійна робота:					
			<i>Обов’язкова:</i>					
– тестування в MOODLE;	2	5	5	10	10			
– опрацювання питань, які винесені на самостійне обов’язкове опрацювання;	12	1	2	12	24			
– доповідь (виступ з підготовкою презентації);	2	2	3	4	6			
<i>Індивідуальна робота:</i>								
– наукова стаття (0,375 друк. арк.);	1	0	3	0	3			
– тези доповіді (0,125 друк. арк.)	1	0	2	0	2			
Всього по навчальній дисципліні							60	100

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90–100	зараховано
BC	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75–89	
DE	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60–74	
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як досягти мінімального критерію	35–59	не зараховано
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1–34	

7.1. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Korol I. Financial risk management as a strategic direction for improving the level of economic security of Ukraine / Inna Korol, Anastasiya Poltorak // Baltic Journal of Economic Studies. – 2018. – Vol. 4. – No. 1. – pp. 235-241. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-235-241>

2. Алямкін Р. В. Теоретичні підходи до визначення категорії «економічна безпека банківського сектора» / Р. В. Алямкін // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2013. – № 6. – С. 116–121.

3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). – К. : КНТЕУ, 2004. – 760 с.
4. Білик Р. І. Економічна безпека регіону у системі сучасної регіональної політики України / Р. І. Білик // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2013. – № 2. – С. 31–37.
5. Буркальцева Д. Д. Економічна безпека підприємництва в Україні: функції у системі економічної безпеки держави та інституціональні перешкоди забезпечення / Д. Д. Буркальцева // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2013. – № 1. – С. 35–40.
6. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с
7. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
8. Вовченко Р. С. Чинники і загрози фінансовій безпеці банківського сектору національної економіки / Р. С. Вовченко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – Вип. 1(14). – С. 75–83.
9. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства : автореф. дис... д-ра екон. наук : 08.00.09 ; 21.04.02 // Л. В. Гнилицька ; Київський нац. екон. у-т ім. В. Гетьмана. – К., 2013. – 36 с.
10. Губарева І. О. Діагностика загроз економічній безпеці національній економіці України [Електронний ресурс] / І. О. Губарева // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – Вип. №1 (11). – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
11. Давидюк Т. В. Фінансово-економічна безпека або фінансова складова економічної безпеки: епістемологічний підхід / Т. В. Давидюк // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». – 2013. – Вип. 1. – С. 39–52.
12. Дудка Ю. П. Економічна безпека України у вимірах глобалізаційних процесів : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.03 / Ю. П. Дудка ; ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розв. НАН України». – К., 2011. – 20 с.
13. Дудник О. В. Управління фінансовими ризиками на сільськогосподарських підприємствах / О. В. Дудник // Вісник

- Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. – 2014. – Вип. 150. – С. 126–131.
14. Камінська Т. Г. Облікове забезпечення управління фінансовими ризиками / Т. Г. Камінська, О. М. Колеснікова // Облік і фінанси. – 2014. – № 1. – С. 20–25.
15. Коблик І. І. Боргова безпека України: сучасний стан та її економічна оцінка / І. І. Коблик // Ефективність державного управління. – 2013. – Вип. 36. – С. 339–344.
16. Міжнародний стандарт ISO 31000:2009 Ризик менеджмент – принципи и руководство [Електронний ресурс] / International Organization for Standardization. – 2009. — Режим доступу: [http://www.pqm-online.com/assets/files/standards/iso_31000-2009\(r\).pdf](http://www.pqm-online.com/assets/files/standards/iso_31000-2009(r).pdf)
17. Москаль І. І. Ризики і загрози фінансовій безпеці держави в інвестиційній сфері / І. І. Москаль // Наукові записки. – Серія «Економіка». – 2013. – № 23. – С. 78–82.
18. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. – К. : КВІЦ, 1999. – 462 с.
19. Осаул А. О. Національна економічна безпека в умовах глобалізації / А. О. Осаул, К. О. Меркулов // Вісник Запорізького національного університету. – Серія «Економічні науки». – 2013. – № 2. – С. 157–166.
20. Полторак А. С. Ефективне управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки України / А. С. Полторак, Ю. О. Тимошенко // Агросвіт. – 2015. – № 1. – С. 34–39.
21. Полторак А. С. Напрями удосконалення методичного інструментарію оцінки стану фінансової безпеки України / А. С. Полторак, Н. О. Тусова // Економічний форум. – 2018. – № 2. – С. 324-330.
22. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ від 29.10.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2013. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>
23. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964–IV / Верховна рада України. – Офіц. Вид. – К. : Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39.
24. Про Стратегію національної безпеки України : Указ від 12.02.2007 р. № 105/2007 / Президент України. – Офіц. Вид. – К. : Офіційний вісник України. – 2007. – № 11. – С. 7.

25. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері : концепція від 15.08.2012 р. № 569-р / Кабінет Міністрів України. – Офіц. Вид. – К. : Офіційний вісник України. – 2012. – № 62.

26. Прокопенко Н. С. Податкове планування в Україні : монографія / Н. С. Прокопенко, Ю. І. Швабу. – Львів : «Ліга-прес». – 2013. – 186 с.

27. Прокопенко Н. С. Складові безпеки банківської діяльності / Н. С. Прокопенко, М. І. Виклюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.1. – С.302–307.

28. Рета М. В. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / М. В. Рета, А. О. Іванова // Вісник НТУ «ХП». – 2013. – № 21 (994). – С. 29–37.

29. Сак Т. В. Економічна безпека України: поняття, структура, основні тенденції / Т. В. Сак // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 336–340.

30. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки : підр. / Г. П. Ситник. – К. : НАДУ, 2012. – 730 с.

31. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України : монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. – К. : НІСД, 2012. – 368 с.

32. Сухоруков А. І. Щодо методології комплексного оцінювання складників економічної безпеки держави / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 3 (28). – С. 5–15.

33. Тарасова К. І. Методологічні засади кількісної оцінки ризиків / К. І. Тарасова // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2013. – № 23. – С. 367–372

34. Тимошенко Ю. О. Аналіз тенденцій змін значень індикаторів стану фінансової безпеки в системі економічної безпеки України / Ю. О. Тимошенко // Інноваційна економіка. – 2014. – № 4(53). – С. 341–345.

35. Харазішвілі Ю. М. Адаптивний підхід до визначення стратегічних орієнтирів економічної безпеки України / Ю. М. Харазішвілі, Є. В. Дронь // Економіка України. – 2014. – № 5 (630). – С. 28–45.

36. Харазішвілі Ю. М. Визначення стратегічних орієнтирів рівня економічної безпеки України : аналітична записка [Електронний ресурс] / Ю. М. Харазішвілі, Є. В. Дронь, Д. О. Махортих ; Відділ макроекономічного прогнозування та

досліджень тіньової економіки. – 2014. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1501/>

37. Харазішвілі Ю. М. Щодо вдосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України : аналітична записка [Електронний ресурс] / Ю. М. Харазішвілі, А. І. Сухоруков, Т. П. Крупельницька ; НІСД. – 2013. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>

Робочу програму розробила
канд. екон. наук, доцент

А. С. Полторак